

אגרת מספר 98 יפיע בהיבט נוצרי

שלום. באופן חד פעמי רחל גרוסמן לקחה אותנו ליפיע, אפשר לומר סיור העשרה, בנושא החם - הקריאה של האב (כומר יווני אורתודוכסי) גבריאיל נדאף לצעירים הנוצרים להתגייס לצה"ל ולשירות לאומי, להפסיק לשבת על הגדר ולהזדהות עם מדינת היהודים, ישראל. שבת, 11.1.2014, נפגשנו בתחנת הדלק בכניסה לכפר / עיר יפיע. נסענו ביחד עוד דרך קצרה לכנסייה הלטינית בה התחלנו את הסיור תחת שרביטה של רחל גרוסמן ועם ליווי של נאג'י עובייד יו"ר הפורום / עמותה שהוקמה לטובת העניין.

הכנסייה הלטינית נבנתה בסוף המאה ה-19 על ידי כומר איטלקי בשם סנטי ביזנטי שהתיישב כאן והנהיג את העדה במחצית המאה. בצמוד לכנסייה נבנה בית ספר שפתוח גם לנוצרים וגם למוסלמים ולכן אין בו לימודים ביום שישי וביום ראשון.

לפי הברית החדשה מיפיע יצאו בני זבדי יוחנן ויעקב.

על קירות הכנסייה פנימה יש ציורים שצוירו על ידי ציירים איטלקיים. הציורים עברו רסטורציה. רחל הציגה כאן את הנושא בפתח קצר. אך בשל האקוסטיקה הרעה בפנים יצאנו מהכנסייה החדשה וישבנו בכניסה לכנסייה הישנה הצמודה. ברצפת הכנסייה הישנה יש כמה חלונות זכוכית דרכם ניתן לראות את החפירות אל השכבות הקדומות יותר. יפיע היא למעשה ישוב עם עבר היסטורי עשיר.

יפיע = יפעה = יופי. הישוב יאפא/ יאפו מופיע כבר במכתבי תל עמרנה (המאה ה-14 לפנה"ס). המצרים לקחו את התושבים לעבודות חקלאיות בעמק יזרעאל. היא מופיעה שוב בנחלת שבט זבולון "ויצא אל הדברת ועלה יפיע" (יהושע י"ט י"ב). לפי יוסף בן מתתיהו בסוף ימי הבית השני הייתה יפיע הכפר הגדול ביותר בגליל. בתקופת המרד הגדול, נבנו ביפיע ביצורים - חומה כפולה. המערכה על יפיע מתוארת בספרו "מלחמות היהודים". אספסיאנוס מפקד הכוחות הרומאיים שנשלחו לדכא את המרד בארץ ישראל, פקד על מרקוס אולפיוס טריאנוס מפקד הלגיון העשירי להכניע את יפיע. טריאנוס יצא לכבוש את יפיע עם אלף רוכבים ואלפי רגלים. עקב הביצורים הטבעיים והמלאכותיים שבנו תושביה, טריאנוס העריך שתפיסתה תהיה קשה. מגיני העיר יצאו לקראתו מוכנים לקרב, ספגו מתקפה וברחו לעבר העיר. הכוחות הרומאים הצליחו לחדור יחד עם המגינים הנסים אל המתחם שבין החומה החיצונה והחומה הפנימית. התושבים הנותרים בעיר הפנימית, סגרו את שערי החומה הפנימית מפחד הרומאים, ולא שנו לתחנוני הלוחמים להכניסם לעיר. בקרבות שהתנהלו בין החומות נהרגו כ-12,000 נפש. טריאנוס סבר שכיבוש העיר הפנימית יהיה קל, כיוון שלא נותרו בה כמעט כוחות מגן, ולכן הציע לאספסיאנוס לשלוח את בנו טיטוס לכבוש את העיר. טיטוס הגיע לעיר עם 500 פרשים ו-1,000 רגלים, הוא עמד בראש האגף השמאלי במערכה ואת טריאנוס הציב באגף הימני. ביום 13 ביולי שנת 67 טיפסו הרומאים בעזרת סולמות על החומה, וניטש עליה קרב קצר. כאשר פשטו הרומאים לתוך העיר נלחמו בהם כל תושביה, ובכלל זה הנשים. הקרבות העקובים מדם בתוך העיר ארכו שש שעות; ובהם נהרגו רוב תושבי העיר, מלבד ילדים ונשים שנמכרו לעבדות. לפי יוסף בן-מתתיהו מספר הנופלים במערכה היה כ-15,000 נפש והשבויים כ-2,130, אולם מספרים אלה לא נתפסים כאמינים. לאחר נפילתה היא נחרבה ונטשה.

בשנת 1921 במסגרת סקר שערך לואי ונסאן ביפיע הוא מזהה כמה אבנים בבנייה משנית שהיו שייכות לבית כנסת קדום. על אחת מהן הייתה חרוטה מנורת שבעת קנים. בשנת 1950 מגיעים נחמן אביגד וליפא סוקניק לסקר בעקבותיו חופר סוקניק במקום ומגלה בית כנסת שמתוארך לסוף המאה השלישית תחילת הרביעית. הממצא המרכזי הוא פסיפס גדול שרק חלקו נשמר. במרכז עיט העומד מעל ראשו של הליוס ומסביבו 12 מדליונים שמתארים גלגל 12 השבטים ולא גלגל מזלות שמוכר מבתי כנסת אחרים.

מתוך ויקיפדיה

כל שבט היה מיוצג על ידי האטריבוט שלו. שני המדליונים העליונים ששרדו טוב מתארים שור וראם - סמליהם של מנשה ואפרים. בצמוד לראם גם שרדו 3 אותיות אחרונות ממילה: "רים" - אפרים. ייחודו של בית הכנסת היה שכוונו היה ממערב למזרח ולא כמקובל בבתי כנסת גליליים שפנו מכוון צפון לדרום לכוון ירושלים. פרשנותו של סוקניק הייתה שמכיוון שיפיע הייתה כלולה בנחלת שבט זבולון עליו נאמר "זבולון לחוף ימים ישכון", נהגו בבית כנסת זה כמו בבתי כנסת ששכנו על החוף. מכאן עברנו לשיחה על מה שקורה עכשיו ביפיע - יש התנכלויות של המוסלמים כלפי הנוצרים בנצרת (הזכרנו גם את הכפר הנוצרי מהלולה בסוריה שנמחק על ידי המתנגדים המוסלמים הקיצוניים). הם כולם - גם המוסלמים וגם הנוצרים - נחשבים למגזר אחד - המגזר הערבי. זאת בשונה למגזרים אחרים כמו הבדואים או הדרוזים. לאחרונה חלק מהנוצרים שברו את מחסום הפחד, קמו ושאלו למה הם באותו מגזר עם המוסלמים. (גם בגוש חלב יש התערורות ארמיות). על פי החוק החדש של "השוויון בנטל", טוענים אותם נוצרים, הם רוצים גם לשרת בצה"ל ובשירות לאומי בנוסף לרישום שונה בסעיף הלאום בתעודות הזהות. הבעיות וההתנכלויות הם לא רק מהמוסלמים, אלא דווקא מנוצרים, בעיקר מהקומוניסטים בנצרת. כלומר הנוצרים עצמם אינם מהווים מקשה אחת. הקבוצה המובילה לשינוי הקימה עמותה נוצרית שעושה נפשות בקרב הצעירים הנוצרים כדי שיתגייסו לצה"ל. מהצד היהודי באופן מפתיע יש להם רוח גבית דווקא מגורמי ימין, כולל הח"כיות איילת שקד ומירי רגב. המשכנו את סיורנו במתחם הכנסייה הלטינית. נאג'י סיפר שבמלחמת העצמאות ריכזו כאן בכנסייה את המוסלמים כדי להגן עליהם (הכפר נכבש במבצע דקל). עברנו לפינה בחצר שבה קבור מייסד הכנסיה - סנטי ביזנטי - יש כאן אנדרטה יפה עם אלמנט מים זורמים. ממש מתחת לציון הקבר הזה יש קומה נוספת אליה נכנסים מהחצר. כאן יש באר על שם

הנזירה הקדושה מרי אלפונסין. מרי הצילה את הסבתא רבה של נאג'י (רוזארי), שנפלה לבאר בילדותה, בעזרת מסבחה (שרשרת תפילה מחרוזים ופסלון של ישו הצלוב). בעקבות זאת היא הוכרזה כקדושה. המשכנו מכאן לכנסייה היוונית אורתודוקסית שנמצאת במעלה הכפר.

כאן הסבירו הכומר ורחל על הקשר המפתיע עם הקהילה הפרובוסלאבית שגדלה מאד עם העלייה הגדולה מבריה"מ לשעבר. אפילו אוטובוסים מערד ובאר שבע מגיעים עם מאמינים. הסיבה היא פשוט הם עורכים תפילות בליטורגיה רוסית. כך בשישי ובשבת. ביום ראשון התפילה היא בשפה הערבית. התחנה האחרונה בסיום הייתה בבית העם הצמוד לכנסייה היוונית. כאן פגשנו את האב גבריאל ואת עורך הדין עזאת אללה - יו"ר הפורום לגיוס נוצרים.

אחרי שהתכבדנו ישבנו לשיחה עם השניים שהחלה בהרצאה של האב גבריאל / ג'ובריאל והמשיכה לשלב של שאלות.

האב גבריאל - 60 שנים "גנבו" מהעדה הנוצרית את האפשרות להשתלב בחברה הישראלית. לכן הוקם הפורום. השורשים שלנו כנוצרים הממשיכים של היהדות טבועים פה בארץ. על מקום הולדתו של ישו כתוב "בית לחם יהודה" ולא בית לחם פלסטיין. השורשים שלנו אינם ערבים !! לא באנו מחצי האי ערב !! למה בני העדה צריכים לעשות יחידת לימוד על האסלאם במסגרת לימודי ההיסטוריה ולא יחידה על הנצרות? מגיע לנו להיות כמו הדרוזים והבדואים, מגזר בפני עצמו. יש גורמים שרוצים שהעדה הנוצרית תמשיך להיות "הילד הטוב" השקט והממושמע. למה שחנין זועבי המוסלמית תייצג אותנו? הנוצרים מפחדים בגלל זה הם נרפים, צריך להפסיק את זה. דווקא כאן במדינת ישראל, בניגוד למדינות השכנות, יש אפשרות למיעוט להרגיש בטחון. אנחנו צריכים להשתלב עם כל האזרחים במדינה ולשמור עליה. הרי הטילים שבאים מבחוץ אינם מבדילים בין נוצרים ליהודים.

אנחנו רוצים שוויון זכויות. רוצים שינוי בעדה גם מבפנים. רוצים ייצוג בכנסת. רוצים שבמערכת החינוך ילמדו גם על הנוצרים. רוצים שיפתחו דלתות בצבא ובקדם צבאי. (יש לנו לעדה הנוצרית 12 משפחות שכולות). כמובן אנחנו רוצים שיטפלו בהסתות. אם לא נצליח עכשיו זה יהיה כשלון שימשך עוד 100 שנה לפחות. יש שיחות מול הממשלה והצבא. בצבא עדיין לא פתוחים לקליטת מסת צעירים נוצרים, הם שמים מכשולים.

המתנכלים הוציאו סרטון שקרא לחיסול שלי, יש גם חברי כנסת ערבים מוסלמים שמתנגדים. בינתיים בשטח כבר רואים שינוי - בנובמבר האחרון גויסו 150 צעירים, בנובמבר הבא רשומים 80. במקביל לפעילות שלנו יש הסתות נגדנו גם ממוסלמים וגם מנוצרים. הם טוענים שזה לא הזמן הנכון. אם לא אז מתי כן הזמן? עוד 60 שנה?

תראו מה קורה במדינות סביבנו (האביב הערבי) - רצח וחורבן. כך במצרים, כך בסוריה כך בלבנון. אנחנו כבני אדם צריכים לחפש איך לבטוח אחד בשני, לזהות את האויבים המשותפים לנו ביחד. ההיסטוריה מלאה בשנאות ומלחמות, היום צריך להתאחד תחת הדגל של המדינה היהודית. חברי הכנסת הערבים מתירים את דמי. הוגשו תלונות לועדת האטיקה של הכנסת ולמשטרה. עד כה לא נעשה דבר. ח"כ באסל ראטאס הוא המאיים העיקרי והבעייתי, גם חנין זועבי. הקומוניסטים ובראשם עזמי חאכים מנצרת קוראים לי בוגד. המשטרה מגדירה אותי כמאויים בדרגה 3. אין מאבטח אישי, יש מצלמות. בעבר היו לי אנשי אבטחה מהעדה. לפני חודש תקפו את הבן שלומד בכיתה י"ב. התוקף נוצרי קומוניסט.

ח"כ יריב לוין מהליכוד, יו"ר הקואליציה הוא הלוביסט שלנו. אופיר מקונס, מירי רגב, איילת שקד אלו הם חברי כנסת שעוזרים. יש פורום מטעם משרד ראש הממשלה שעובד מול הפורום הנוצרי לגיוס. רחל גרוסמן סיפרה על בישאררה מנצרת, רב חובל ששירת בצה"ל, ובניו שירתו בצה"ל, שהקים אחרי הבחירות האחרונות מפלגה בשם "בני הברית" - מפלגה נוצרית ערבית. ביבי נתניהו בירך על היוזמה. (ארנה שמחון מנהלת מחוז צפון במשרד החינוך אישרה לילדי גוש חלב לימודי ארמית). גבריאלי (תשובות לשאלות) - הפטריארך היווני אורתודוכסי הראשי לא ביקש ממני להפסיק את פעילותי וזה אומר דרשני. שנים חיכינו שהדברים יבואו מלמעלה, מראשי הכנסייה, אך הם מנועים פוליטית מלעשות זאת, לכן לנו יש סיכוי להצליח. בארץ יש 130 אלף נוצרים דוברי ערבית ועוד 20-30 אלף דוברי רוסית. אנחנו מחפשים היום יועץ תקשורת שיעזור לנו להציף את הנושא בציבור. התמיכה הגדולה מגיעה במפתיע דווקא מהאוכלוסייה המבוגרת, הם התומכים הגדולים, הם מעריכים את המדינה. הנוער מושפע מאד מההסתה. ה"אביב הערבי" שימש גם הוא כטריגר, אבל לא רק הוא.

קצת מפי המתגייסים עצמם:

רגדה גראיסי נערה נוצריה בת 18, המתגוררת בנצרת כתבה לח"כ זועבי
"אני מבקשת עם כל הכבוד לך לא לדבר בשם הנוצרים ש'אנחנו פלסטינים'", כתבה. " אנחנו לא
פלסטינים וגם לא מעניין אותנו מהם. אנחנו נוצרים ישראלים מכוסים בכחול לבן ובנשמה".
"אם את מתנגדת שהנוצרים יתגייסו לצה"ל אז תני לי בבקשה לענות לך שלא את, ולא הח"כים הערביים
יבנו לנו עתיד כאן ותתנו לנו זכויות כמו שהמדינה שלנו. מדינת ישראל היא זו שעושה זאת.". (מהאינטרנט).

האב גבריאל סיפר לנו דוגמה על השכנה שלנו ממעיליה - ג'ניפר - תלמידת י"ב שרוצה להתגייס לחיל
הים. היא הותקפה מילולית על ידי מורה מהכפר. ורק אחרי שפנתה אל הפורום, חזר בו המורה מדבריו
וביקש סליחה.

תודה לרחל על הארגון, הקשרים ההסברים והיוזמה. היה מלמד ויפה.